

Prvý záznam hrdličky stepnej (*Streptopelia orientalis*) na Slovensku

The first record of the Oriental Turtle Dove (Streptopelia orientalis) in Slovakia

Peter KRIŠOVSKÝ¹ & Peter KRIŠOVSKÝ SNR²

¹Východoslovenské múzeum v Košiciach, Námestie Maratónu mieru 2, 040 01 Košice, Slovakia; e-mail: peter.krisovsky@vsmuzeum.sk

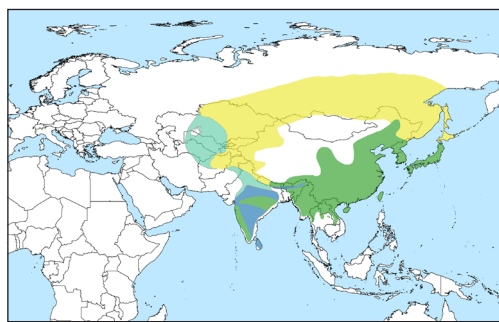
²Murgašova 6, 083 01 Sabinov, Slovakia

Abstract. *Oriental turtle dove (Streptopelia orientalis) breeds in Asia from Ural to Japan, until recently it is regarded as a rare vagrant to the Western Palearctic. The species was recorded for the first time in Slovakia – one specimen was observed in the town of Sabinov, eastern Slovakia, on February 9, 2014.*

Key words: *Oriental turtle dove, Streptopelia orientalis, first record, Slovakia*

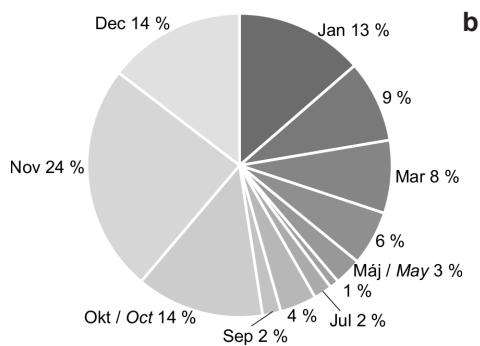
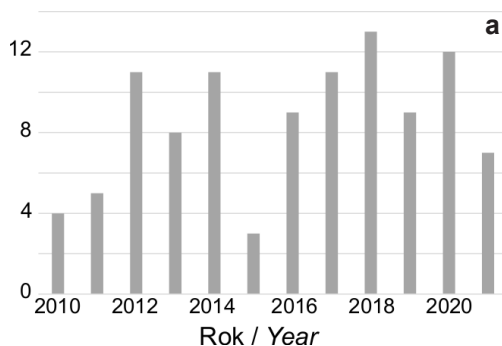
Hrdlička stepná (*Streptopelia orientalis* Latham, 1790) je druhom rozšíreným v Ázii – v centrálnej, južnej až východnej časti kontinentu. Vo veľkej časti areálu rozšírenia je stálym druhom, v jeho severnej časti len hniezdi a je druhom migrujúcim (Gibbs et al. 2001) (obr. 1). Hniezdny areál siaha až na hranice Európy a Západného Palearktu (Wilson & Korovin 2003, BirdLife International and Handbook of the Birds of the World 2020, Voltzit & Kalyakin 2020), pričom hniezdna populácia v Európe je v súčasnosti odhadovaná na 10 000 – 40 000 hniezdných párov (Voltzit & Kalyakin 2020). Druh obýva rôzne biotopy, od poľnohospodárskej krajiny s lesíkmi a hájmi, cez urbanizované oblasti až po subalpínsku zónu (Kameda 2006). Z najzápadnejšej časti hniezdného areálu na jeseň migruje od poslednej dekády augusta do začiatku októbra, vrchol migrácie je v polovici septembra (Wilson & Korovin 2003). Táto najzápadnejšia hniezda populácia (poddruh *S. o. meena*) zimuje v Pakistane a Indii (Voltzit &

Kalyakin 2020). Na západ od Uralu je považovaná za vzácného zatúlancu (Gibbs et al. 2001; obr. 2a); do Európy zalietava najmä v jeseni a v zime, od októbra do februára (Lewington

Obr. 1. Areál rozšírenia hrdličky stepnej (*Streptopelia orientalis*). Žltá = prirodzený hniezdny areál, svetlomodrá = migrujúci, tmavšia modrá = celeoročný nehniedzny výskyt, zelená = celoročný prirodzený výskyt. Zdroj: BirdLife International and Handbook of the Birds of the World (2020).

Fig. 1. Area of distribution of the Oriental Turtle Dove (*Streptopelia orientalis*). Yellow = native breeding, vista blue = passage, fountain blue = resident non breeding, fern green = native resident. Source: BirdLife International and Handbook of the Birds of the World (2020).

Obr. 2. Počet zaznamenaných jedincov hrdličky stepnej (*Streptopelia orientalis*) v Európe v rokoch 2010 – september 2021 (a); podľa mesiacov, n = 303 (b). Zdroj: www.tarsiger.com.

Fig. 2. Number of the Oriental Turtle Dove (*Streptopelia orientalis*) specimens registered in Europe in years 2010–September 2021 (a); monthly distribution, n = 303 (b). Source: www.tarsiger.com.

et al. 1991; obr. 2b), a tu sú zaznamenané 2 jej poddruhy – nominátny, východný poddruh *S. o. orientalis* a západný poddruh *S. o. meena* (Svensson et al. 2012). Ako zatúlanec sa vyskytuje aj na západnom pobreží Severnej Ameriky – poddruh *S. o. orientalis* (Dunn & Hansen 2010, Toochin 2017).

Dňa 9. 2. 2014 sme spozorovali v intraviláne mesta Sabinov, v záhradkárskej osade (N 49°05'50.59'', E 21°06'13.32'') na krmidle hrdličku, ktorá pripomínala hrdličku poľnú (*Streptopelia turtur*), avšak bola tmavšie sfarbená, škvrna na krku bola väčšia a celkové sfarbenie krídel bolo výraznejšie. Nebola veľmi plachá a bolo ju možné jednoducho fotograficky zdokumentovať (obr. 3), keďže pravidelne prilietala na ranné a poobedňajšie kŕmenie. Často sa zdržiavala v spoločnosti hrdličiek

záhradných (*Streptopelia decaocto*) (obr. 4). Viackrát bola pozorovaná aj pri zalietavaní na nocovisko do blízkeho smreka pichľavého (*Picea pungens*), kde neboli na nocovisku pozorované hrdličky záhradné. Počas teplého počasia hrdlička vydávala charakteristický hlas, ktorý bol iný ako u hrdličky poľnej. Vzhľadom na dobu výskytu (hrdlička poľná je prísne sťahovavá, napr. Hudec & Šťastný 2005) a na základe odlišných hlasových prejavov, tmavšieho sfarbenia a detailov v operení sme druh finálne určili ako hrdličku stepnú. Na lokalite bola pozorovaná až do 26. 2. 2014, neskôr už nebola zaznamenaná.

Podľa dostupných údajov bol druh od roku 2010 doteraz pozorovaný vo väčšom počte aj vo Fínsku, Nórsku či Švédsku, ale aj v Holandsku či Spojenom kráľovstve; viacero pozorovaní

Obr. 3. Hrdlička stepná (*Streptopelia orientalis*), Sabinov, 16. 2. 2014 (foto: P. Krišovský).

Fig. 3. Oriental Turtle Dove (*Streptopelia orientalis*), Sabinov, February 16, 2014 (photo by P. Krišovský).

Obr. 4. Hrdlička stepná (*Streptopelia orientalis*) a hrdlička záhradná (*S. decaocto*) pri krmidle. Sabinov, 13. 2. 2014 (foto: P. Krišovský st.).

Fig. 4. Oriental Turtle Dove (*Streptopelia orientalis*) and Collared Dove (*S. decaocto*) at the bird feeder. Sabinov, February 13, 2014 (photo by P. Krišovský Snr).

Tab. 1. Prehľad počtu jedincov hrdličky stepnej (*Streptopelia orientalis*) zaznamenaných v Európe v rokoch 2010 – september 2021 podľa www.tarsiger.com; * – údaj popisovaný v tejto práci.

Table 1. Number of the Oriental Turtle Dove (*Streptopelia orientalis*) individuals observed in Europe in the years 2010–September 2021 according to www.tarsiger.com; * – observation described in this paper.

Krajina / Country	Počet / No.
Fínsko / Finland	23
Nórsko / Norway	18
Švédsko / Sweden	15
Holandsko / Netherlands	9
Veľká Británia / United Kingdom	9
Poľsko / Poland	6
Maďarsko / Hungary	3
Taliansko / Italy	3
Belgicko / Belgium	2
Dánsko / Denmark	2
Švajčiarsko / Switzerland	2
Nemecko / Germany	2
Francúzsko / France	2
Rumunsko / Romania	2
Cyprus / Cyprus	2
Slovensko / Slovakia*	1
Rakúsko / Austria	1
Litva / Lithuania	1
Σ	103

je aj z Poľska, či Maďarska (tab. 1). Hrdlička stepná býva v Európe často chovaná v zajatí, preto bývajú jej pozorovania vo voľnej prírode často otázne/spochybňované (Lewington et al. 1991). Nami pozorovaný jedinec nebol krúžkovaný, perie nejavilo znaky poškodenia, ako to často býva pri vtákoch chovaných v zajatí. Pozorovanie bolo akceptované Faunistickou komisiou SOS/BL Slovensko pod číslom FK 17/2014 ako prvé známe pozorovanie *S. orientalis meena* na Slovensku (Kvetko & FK SOS/BirdLife Slovensko 2015).

Pod'akovanie

Za pomoc pri determinácii by sme sa chceli poďakovať Mariánovi Mojžišovi a Ľubošovi Korytárovi. Za cenné pripomienky k rukopisu, k literatúre a mape ďakujeme Benjamínovi Jarčuškovi, M. Mojžišovi a anonymnej recenzentke.

Literatúra

- BIRDLIFE INTERNATIONAL & HANDBOOK OF THE BIRDS OF THE WORLD 2020: Bird species distribution maps of the world. Version 2020.1. — <http://datazone.birdlife.org/species/requestdis>. Navštívené 24. 9. 2021.
- DUNN J. L. & HANSEN K. 2010: Two Oriental Turtle-Doves (*Streptopelia orientalis*) reach California. — *Western Birds* 41: 49–54.
- GIBBS D., BARNES E. & COX J. 2001: Pigeons and doves: a guide to the pigeons and doves of the world. — Pica Press, Mountfield.
- HUDEK K. & ŠŤASTNÝ K. (eds.) 2005: Fauna ČR. Ptáci 2/ II. — Academia, Praha.
- KAMEDA K. 2006: Oriental Turtle Dove Kijibato (Jpn) *Streptopelia orientalis*. — *Bird Research News* 3(8): 2–3.
- VOLTZIT O. V. & KALYAKIN M. V. 2020: *Streptopelia orientalis*, Oriental Turtle-dove. — P.: 188. In: KELLER V., HERRANDO S., VOŘÍŠEK P., FRANCH M., KIPSON M., MILANESI P., MARTÍ D., ANTON M., KLVAŇOVÁ A., KALYAKIN M. V., BAUER H.-G. & FOPPEN R. P. B.(eds): European breeding bird atlas 2: Distribution, abundance and change. European Bird Census Council & Lynx Edicions, Barcelona.
- KVETKO R. & FK SOS/BIRDLIFE SLOVENSKO 2015: 15. správa Faunistickej komisie Slovenskej ornitologickej spoločnosti/BirdLife Slovensko. — *Tichodroma* 27: 128–135.
- LEWINGTON I., ALSTRÖM P. & COLSTON P. 1991: A field guide to the rare birds of Britain and Europe. — Domino Books.
- SVENSSON L., MULLARNEY K. & ZETTERSTRÖM D. 2012: Ptáci Evropy, severní Afriky a Blízkého východu. — Ševčík, Plzeň.
- TOOCHIN R. 2017: Status and occurrence of Oriental Turtle-Dove (*Streptopelia orientalis*) in British Columbia. — <https://ibis.geog.ubc.ca/biodiversity/efauna/documents/ORTD-article-RT.pdf>. Navštívené 28. 9. 2021.
- WILSON M. G. & KOROVIN V. A. 2003: Oriental Turtle Dove breeding in the Western Palearctic. — *British Birds* 96: 234–241.

Došlo: 27. 8. 2021

Prijaté: 14. 11. 2021

Online: 27. 11. 2021